

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
végzése

Az ügy száma:	Kfv.V.37.655/2023/9.
A tanács tagjai:	dr. Márton Gizella tanácselnök dr. Stefancsik Márta előadó bíró dr. Darák Péter bíró dr. Demjén Péter bíró Ságiné dr. Márkus Anett bíró
A felperes:	felperes1 (cím1)
A felperes jogi képviselője: (ügyintéző: jogi képviselő1 ügyvéd; cím2)	Dr. Mátyás László Ügyvédi Iroda
Az alperes:	Pest Vármegyei Kormányhivatal (cím3)
Az alperes jogi képviselője:	dr. Révész Zoltán kamarai jogtanácsos
Az alperesi érdekelt:	érdekelt1 (cím4)
Az alperesi érdekelt képviselője: képviselő2 ügyvéd; cím5)	R & S Ügyvédi Iroda (ügyintéző: jogi
A per tárgya:	vadászati tárgyú közigazgatási jogvita
A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:	az alperes
A felülvizsgálattal támadott határozat:	Budapest Környéki Törvényszék
2023. május 4. napján kelt és a 2023. szeptember 27-én meghozott 104.K.701.257/2021/20. számú végzéssel kijavított 104.K.701.257/2021/18. számú ítélete	

Rendelkező rész

A Kúria a Budapest Környéki Törvényszék 104.K.701.257/2021/18. számú kijavított ítéletét hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét 24.000 (huszonnégyezer) forintban, az alperesét 30.000 (harmincezer) forintban, az alperesi érdekeltét 9.000 (kilencezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes részben tulajdonosa a 2007-2017. vadászati üzemtervi ciklusban a azonosító szám1 kódszámú vadászterület területét alkotó földeknek (a cím6 erdőtagoknak), amely vadászterületen a vadászati jog helység1 Községi Vadásztársaságot illette meg. E vadászati ciklusban megállapított vadászterület nyugati határait részben ezek az erdőtag határok alkották.

[2] A Pest Megyei Kormányhivatal, mint elsőfokú vadászati hatóság 2016. március 30. napján hivatalból ajánlást tett közzé a azonosító szám2 és a azonosító szám1 kódszámú vadászterületek 2017. március 1-től 2037. február 28-ig terjedő üzemtervi ciklusra szóló határaitra. Az ajánlás szerint a helység1 Községi Vadásztársaság azonosító szám1 kódszámú vadászterületéből közel 600 ha átkerül azonosító szám2 kódszámú vadászterülethez, amelynek vadászati jogosultja az állami tulajdonban álló alperesi érdekelt gazdasági társaság. A két vadászterület közös nyugati határa aszfaltozott út (helység1 helyrajzi szám1, helyrajzi szám2, és a helyrajzi szám3 hrsz-ú út) lett, amely egyenes vonalú. A korábbi határ két helyen is kicsúcsosodó, korona formára hasonlító határvonal volt, ezen belül helyezkedett el a felperes tulajdonát képező cím6 erdőtag.

[3] A felperes, mint helység1 község földtulajdonosainak képviselője, a vadászterület határaitra vonatkozó módosító javaslatot terjesztett elő, azonban az elsőfokú hatóság azt - megfelelő tulajdonosi támogatottság hiánya miatt - elutasította, döntése elsőfokon jogerőre emelkedett. Erre tekintettel az elsőfokú hatóság a 2016. szeptember 19. napján kelt, PE/FM2/454-16/2016. számú határozatával a azonosító szám1 kódszámú (a továbbiakban: perbeli) vadászterület határát – érvényes módosító javaslat hiányában hivatalból – az ajánlásnak megfelelően megállapította. A fellebbezés alapján eljáró alperes a 2017. március 3. napján kelt, PE/FE/142-2/2017. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Az alperes határozatát az elsőfokú határozatra kiterjedő hatállyal a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2019. március 28-án meghozott 41.K.27.692/2018/13. számú ítéletével az indokolási kötelezettség megsértése miatt hatályon kívül helyezte, az elsőfokú hatóságot új eljárásra kötelezte.

[4] A megismételt eljárásban az elsőfokú vadászati hatósági hatáskörben eljáró Pest Megyei Kormányhivatal Érdei Járási Hivatala (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) a 2019. július 17. napján kelt PE-06/FM2/551-4/2019. számú határozatával a perbeli vadászterület határát 2037. február 28-ig a korábban hatályon kívül helyezett első- és másodfokú határozatban, illetve ajánlásban foglaltakkal megegyező módon állapította meg.

[5] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes a 2020. július 31-én meghozott PE/FE/01012-1/2020. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Határozatát a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi

LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) 19. § (2) bekezdés b) és l) pontjaira és a Vtv. végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 3. § (4) bekezdésére alapította.

[6] Indokolása szerint a vadászterület korábbi határáról eltérést azért látta indokolnak, mert az előző vadászati ciklusban történt határ-megállapítást követően a Vtv. 19. § (2) bekezdése kiegészült az l) ponttal, mely szerint a vadászterület határának megállapításánál figyelemmel kell lenni a határok egyértelmű azonosíthatóságára, tartósságára és nyomon követhetőségére is. A vitatott új határszakasz a helységi helyrajzi szám1, helyrajzi szám2 és helyrajzi szám3 hrsz.-ú út, amely egyértelműen beazonosíthatóvá és nyomon követhetővé teszi a két szomszédos vadászterület határát, ezzel a vadászat biztonságosságát is növeli. Kizárja a szomszédos vadászterületre történő áttévedést, amely adott esetben balesetveszélyes helyzetet eredményezhet, továbbá a jogosulatlan vadászat miatt alkalmazandó jogkövetkezményeket kell elviselnie a vadásznak, ha tévedésből idegen vadászterületen ejt el vadat a vadászterület vadászatra jogosultjának engedélye nélkül. Az erdőtag határvonala, mint vadászterületi határ megfelel a jogszabálynak, azonban egyértelmű, hogy határnak egy aszfaltozott út jobban megfelel, tekintettel arra, hogy az erdőtag határvonala szabad szemmel sokkal kevésbé beazonosítható. Ezen kívül egy aszfaltozott közút tartósabban fennmarad, míg egy erdőtag esetében az új erdőszítések, vagy a fakitermelések az erdőtag határát a természetben megváltoztathatják.

[7] Megállapítása szerint a tulajdoni és használati viszonyok is indokolták a vadászterület határának módosítását, mert a korábbi vadászterületnél az állami földterületek „egy része” átkerült a „másik” vadászterülethez, az új határ esetében ezek a földterületek egy tömbben maradnak, így egységesebben kezelhetők, mind erdőgazdálkodási, mind pedig vadgazdálkodási szempontból. Az erdőterv betartása is könnyebben megvalósítható egy nagyobb és egységes, mint egy megosztott területen.

[8] Kitért arra, hogy a felperes fellebbezésében nem fejtette ki, hogy saját tulajdonú földterületeinek a másik vadászterülethez csatolásával milyen tulajdonosi érdekei sérülnek, és a Vtv. és a Vhr. rendelkezéseiből nem vezethető le, hogy a földtulajdonosnak alanyi jogosultsága van annak eldöntéséhez, hogy a földterülete mely vadászterülethez tartozzon.

A keresetlevél, a védírat és az érdekelt nyilatkozata

[9] A felperes keresetében az alperes határozatának az elsőfokú határozatra is kiterjedő megsemmisítését, illetve hatályon kívül helyezését és a hatóság új eljárás lefolytatására történő kötelezését kérte.

[10] Álláspontja szerint az alperes határozata sérti az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 62. § (1)-(4) bekezdését, a Vtv. 3. § (1) bekezdését, 11/A. §-át, 11/B. §-át, 11/C. §-át, 19. § (2) bekezdését, annak is különösen az l) pontját, a Vhr. 3. § (4) bekezdését, 7/A. § (2) bekezdését, 7/B. § (1)-(2) bekezdését, 7/C. § (1)-(2) bekezdését.

[11] Előadta, hogy az alperes a megismételt eljárásban nem tett eleget a bíróság iránymutatásának, a határozatban megállapított tényállás megalapozatlan, a vadászterület határának meghatározásakor nem értékelte a Vtv. 19. § (2) bekezdésében írt valamennyi szempontot, különösen a korábbi vadászterületi határokat, valamint a Vtv. 3. § (1) bekezdése és 19. § (2) bekezdés b) pontja alapján a tulajdoni és használati viszonyokat.

[12] Hivatkozása szerint a földtulajdonosnak a Vtv. alapján alapvető joga fűződik ahhoz, hogy a tulajdonát képező területen ki vadászik, és milyen feltételekkel. Az alperes a törvényi szempontok közül kettőt kiragadva indokolatlanul tért el a korábbi vadászterületi határoktól, döntését nem a bizonyítékok értékelésével hozta meg, egyoldalúan szempontokat rögzített. Vitatta, hogy az alperes által hivatkozott jogszabályváltozásnak, azaz a Vtv. 19. § (2) bekezdés 1) pontjának, meghatározó jelentősége lenne a többi szemponttal szemben, különös tekintettel arra, hogy a Vhr. 3. (4) bekezdése azonos értékűnek minősíti az erdőtag határt más vadászterület határokkal. Az alperesi határozat tulajdoni és használati viszonyokkal kapcsolatos megállapításait ténybelileg és szakmailag, a vadászterület határának aszfaltozott útra történő módosítását erdő- és vadgazdálkodási szakmai okokból vitatta. Kifogásolta, hogy az alperes nem rögzítette aazonosító szám3 kódszámú, mintegy 2.600 ha nagyságú, korábban nem létező vadászterület kialakítása szükségességének indokait sem. Álláspontja szerint elfogultan figyelembe vette az érdekelt előzetesen egyeztetett kívánságait, nem tisztázta az erdő- és vadgazdálkodási tevékenységgel kapcsolatos jogosultságokat, illetve kötelezettségeket, azok terjedelmét, és az alapul szolgáló területeket. Ehhez kapcsolódóan helytelenül állapította meg, különösen az erdőgazdálkodás körében az erdőterv betarthatóságát, és az egyes érdekeltek erdőgazdálkodásának terjedelmét.

[13] Az alperes és az alperesi érdekelt a kereset elutasítását kérték.

A jogerős ítélet

[14] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően megsemmisítette és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.

[15] Indokolása szerint az elsőfokú hatóság és az alperes csak részben tett eleget a megismételt eljárása során a 41.K.27.692/2018/13. számú ítéletben foglalt iránymutatásnak, a korábbi vadászterület határok megváltoztatásáról hozott végleges döntés megalapozatlan és jogszabálysértő.

[16] Rögzítette, hogy a aazonosító szám2 kódszámú vadászterület határainak megállapításával kapcsolatban hozott határozatok megtámadása iránt folyamatban volt 104.K.701.251/2021. számú perben felperesi bizonyítási indítványra igazságügyi vadgazdálkodási és vadászati szakértői véleményt szerzett be, és mivel a aazonosító szám2 kódszámú és a perbeli vadászterület érintkező szakaszairól van szó, és a vizsgálandó szakkérdés mindkét ügyben ugyanaz, a másik perben lefolytatott bizonyítás eredményét a jelen perben is figyelembe vette. Az igazságügyi szakértő helyszíni szemlén tekintette meg a vitatott határszakaszokat, és megállapította, hogy azok a természetben jól beazonosíthatóak. Utalt arra, hogy önmagában az a tény, hogy a vadászterület határa hol húzódik, a vad élőhelyét, életfeltételeit nem határozza meg, megfelelő figyelemmel és körületekintéssel, a jogszabályok és szakmai szabályok betartásával a biztonságos vadászat feltételei attól függetlenül megtarthatóak, hogy a vadászterület határa egy erdőtag határvonala vagy egy közút. Ennek az erdőterv betartása szempontjából sincs jelentősége, ugyanakkor tény, hogy amennyiben az erdőgazdálkodási és vadgazdálkodási tevékenységet ugyanaz a személy vagy szervezet végzi, akkor a két tevékenység gördülékenyebben összehangolható. Az erdő- és vadgazdálkodás közötti konfliktusok legfőbb forrása a vadkár, amely nyilvánvalóan kevesebb problémát vet fel abban az esetben, amennyiben a károsult és a kárért felelős is ugyanaz a személy vagy szervezet. A szakértő megállapítása szerint a vadászati terület határa módosításának nem volt releváns szakmai oka, és a felperes által benyújtott határmódosító

kérelem is szakmailag megfelelő. Az elsőfokú bíróság a szakértői véleményt aggálymentesnek ítélte, ezért azt döntése alapjául elfogadta.

[17] A Vtv. 19. § (2) bekezdés 1) pontjára és a Vhr. 3. § (4) bekezdésére utalással megállapította, hogy a jogalkotó nem állított fel rangsort a határvonal meghatározásának módját illetően, és az igazságügyi szakértő szerint vadászati, vadgazdálkodási szempontból sincs jelentősége, hogy erdőtaghatár vagy nyomvonalas létesítmény (közút) képezi a vadászterület határát. Kifejtette, hogy az első- és másodfokú határozatban foglalt indokolás a hatóság saját logikája (a nyomvonalas létesítmény beazonosíthatóbb, mint az erdőtag határa) mellett is hiányos. A hatóság ugyanis adós maradt annak kifejtésével, hogy ezen szempont érvényre juttatása miért csak úgy valószínűsíthető meg, hogy egy 600 hektár nagyságú terület kerül át az egyik vadászterületből a másikba. Életszerűtlen, hogy egy ekkora területen nincs olyan nyomvonalas létesítmény vagy vonalas jellegű természeti tereptárgy (árok, vízfolyás, erdészeti út, tisztás, stb.), amellyel a Vtv. 19. § (2) bekezdés 1) pontjának érvényre juttatása nem jár együtt ilyen nagyságú terület vadászterületek közötti áthelyezésével.

[18] A Vtv. 19. § (2) bekezdés b) pontja szerinti szempont, azaz a vadászterületé minősíthető föld tulajdoni, használati viszonyai körében megállapította, hogy az elsőfokú hatóság és az alperes határozatában csupán utalt arra, hogy korábban állami földterületek is a azonosító szám1 kódszám alatti vadászterülethez tartoztak, amelyek átkerülnek a azonosító szám2 kódszámú vadászterülethez. Nem rögzítette, hogy melyek ezek a földterületek, és milyen térmértékűek, és a felperes ennek ellentmondó perbeli előadását sem az alperes, sem az érdekelt nem cáfolta: az érintett 600 hektárból 311 hektár a tulajdonát képezi, a többi földnek pedig nagyrészt családtagjai a tulajdonosai, és mindössze 30-35 hektár az, amely harmadik személyek tulajdonában van. Az út perbeli vadászterület felé eső oldalán hasonló tulajdoni szerkezet mellett további mintegy 700 hektár erdőterület felett rendelkezik. Mindezek alapján megállapítható, hogy a tulajdoni, használati viszonyok és a vadászati jog összhangját vizsgálva a felperest érinti hátrányosabban a határkijelölés, annak ellenére, hogy az alperes ennek ellenkezőjére hivatkozott, azzal, hogy állítása szerint az állam oldalán jelentkezne ilyen jogsérelem a korábbi vadászterület határok változatlanul hagyásával.

[19] Mindezen okból, valamint a szakvéleményben foglaltak alapján megállapította, hogy a korábbi vadászterület határok nem sértik a Vtv. rendelkezéseit.

[20] A megismételt eljárásra azt az iránymutatást adta, hogy a azonosító szám2 kódszámú és a perbeli vadászterület közös határát annak figyelembevételével kell kijelölni, hogy nem azonosítható olyan ok, amely a korábbi határok megváltoztatását indokolná, továbbá hogy a felperes által megállapítani kért vadászterület határok a jogszabályban foglaltakat kielégítik.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

[21] A jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelemben az alperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[22] Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Kp. 78. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó, a polgári perendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 300. § (1) bekezdését, Kp. 84. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 346. § (4) és (5) bekezdését, a Kp. 85. § (2) bekezdését, figyelmen kívül hagyta a Vtv. 19. § (2) bekezdés 1) pontját, a Vhr. 3. § (4) bekezdését, valamint a szakvélemény értékelésével kapcsolatban [Kfv.VII.38.167/2021/15., EBH2017. K.20., BH2005. 147.], továbbá a mérlegelési jogkörben

hozott határozatok törvényességének vizsgálatát illetően [BH2015. 264., Kfv.III.37.188/2021/6.] ellentétes a bírói gyakorlattal.

[23] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság azon megállapítása, mely szerint a vadászterület határainak beazonosíthatósága tekintetében nincs különbség a között, hogy határt erdőtaghatár, vagy közút alkotja, a bizonyítékok értékelésének nyilvánvaló logikai hibájából ered. Hivatkozása szerint a korábbi vadászati ciklusban megállapított és a felperes által javasolt határokat erdőtag határok alkotják, ezen természetes határok a természeti folyamatok hatására megváltozhatnak, elmosódhatnak, és emiatt, továbbá a mesterséges határjelek elhelyezésének, vagy azok karbantartásának elmulasztása miatt a vadászterületek határai a helyszínen beazonosíthatatlanná válhatnak. Mindez jól megmutatkozik az alperesi érdekelt által a 2023. március 23-án megtartott tárgyaláson becsatolt fényképfelvételeken, amelyeket az elsőfokú bíróság elmulasztott értékelni. A korábbi, illetve a felperes által javasolt vadászterületi határok kellő odafigyeléssel sem, míg az alperes által megállapított határok esetében kellő odafigyelés nélkül is azonosíthatók. A beazonosíthatóság tekintetében a szakvélemény nem aggálytalan, az a bírósági döntés alapjául nem szolgálhat [Kfv.VII.38.167/2021/15., EBH2017. K.20., BH2005. 147.].

[24] Kifogásolta, hogy a szakvélemény csak azt rögzíti, hogy az egyes helyszíneken a határt mi alkotja, és hogy azok a szakértő álláspontja szerint jól beazonosíthatóak. A szakértői vélemény még azt sem tartalmazza, hogy az erdőtag határok hogyan vannak megjelölve. Az elsőfokú bíróság ítéletében nem indokolta meg, hogy a korábban kirendelt, helyszíni szemlét tartó szakértő által készített fényképfelvételek értékelését – az érdekelt indítványa ellenére – miért mellőzte, továbbá egyáltalán nem tett említést az alperes és az alperesi érdekelt szakértői véleményre tett észrevételiről. A szakértő elsődleges feladata az lett volna, hogy az egyes helyszíneket megfelelően dokumentálja, és azokat a szakvéleményben a bíróság elé tárja, amelynek a bizonyítékok értékelése alapján kellett volna döntését meghoznia. Megjegyezte, hogy a szakértő által 2. sorszámmal megjelölt helyszín a szakértői szemle időpontjában a határ már beazonosítható volt, mivel a felperes az első és a második szakértői szemle közötti időszakban bozótirtással kialakított egy látható határvonalat. A bíróságnak ugyanakkor a közigazgatási határozatot a Kp. 85. § (2) bekezdés értelmében a meghozatalakor fennállt tények alapján kellett volna vizsgálnia [BH2015. 264.].

[25] Hangsúlyozta, hogy az előző vadászati ciklusban történt határ-megállapítást követően a Vtv. 19. § (2) bekezdése 2016. január 1-jei hatállyal kiegészült az 1) ponttal, és a Vhr. 3. § (4) bekezdése is megváltozott 2016. március 3-tól. A változtatás célja az volt, hogy a vadászterületi határok a természetben könnyebben azonosíthatóak és megfelelően tartósak legyenek. A megváltoztatott jogszabályi rendelkezésekből az következik, hogy erdőtaghatár csak akkor lehet egyúttal vadászterületi határ is, ha a természetben egyértelműen azonosítható, és ez az azonosíthatóság tartósan, legalább a vadászati ciklus végéig fennmarad. A felperes által javasolt erdőtag határok egyértelműen nem felelnek meg a vonatkozó követelményeknek.

[26] Az elsőfokú bíróság ítélete szerint az alperes határozata jogszabálysértő, azonban azt nem tartalmazza, hogy a vadászati hatóság melyik jogszabályhelyet sértette meg. A bíróság álláspontja szerint nem volt ok a korábbi vadászterületi határ megváltoztatására, illetve ha mégis lett volna erre ok, az nem lehetett volna olyan mértékű, mint ami a határozatban szerepel, mivel szerinte életszerűtlen, hogy egy ekkora területen nincs semmi további olyan nyomvonalas létesítmény vagy vonalas jellegű természeti tereptárgy, amellyel a Vtv. 19. § (2) bekezdés 1) pontjának érvényre juttatása nem jár együtt egy ekkora nagyságú terület vadászterületek közötti áthelyezésével. Álláspontja szerint az életszerűtlenségre vonatkozó hivatkozás nem valódi indokolás, mivel ezzel a bíróság általi felvetésre vonatkozóan bizonyítás nem folyt, holott a bíróságnak lehetősége lett volna ezt a kérdést tisztázni a

szakértőnek feltett megfelelő kérdéssel. Másrészt pedig nincs jogszabályi rendelkezés arról, hogy a korábbi vadászterületről milyen mértékben lehet eltérni, ez a vadászati hatóság mérlegelési jogkörébe tartozik, mint ahogy az is, hogy a vadászterületek kialakítása során figyelembe veendő egyes szempontokat milyen súllyal vesz figyelembe. Az elsőfokú bíróság nem állapította meg, hogy a vadászati hatóság által megállapított határok nem felelnek meg a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, csupán arra alapította döntését, hogy a korábbi határtól nem volt indokolt eltérni. Ezzel pedig felülmérlegelte a hatóság mérlegelési szempontjait, olyan kérdésben döntött, ami vadászati hatóság hatáskörébe tartozik [Kfv.III.37.188/2021/6.].

[27] Végül kitért arra, hogy a vadászterület határának megváltoztatását elsődlegesen a jogszabályi környezet megváltozásával indokolta, és csak másodlagosan, kiegészítésképpen hivatkozott a tulajdoni-használati viszonyokra. Elismerte, hogy utóbbit illetően a határozatban konkrét tényelődás nem szerepel, ezért erre vonatkozóan a bíróság sem folytatott le bizonyítást, azonban ha csupán az elsődleges hivatkozást szerepeltette volna a határozatban, ez önmagában is jogszerű indok lett volna a vadászterület határának a határozatban leírtak szerinti megváltoztatására.

[28] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Kereseti érvelését megismételve hangsúlyozta, hogy az igazságügyi szakértői vélemény az alperes és az érdekelt hivatkozásával ellentétben egyértelműen megállapította, hogy a korábbi és a módosító javaslatában szereplő erdőtag határ nyomon követhető, beazonosítható. A szakértő által készített fényképeket senki nem igényelte, az alperes nem kérte a szakvélemény kiegészítését, a szakértő megkeresése iránti indítványának pedig az elsőfokú bíróság eleget tett, a szakértőt a szakvéleményét az iratok, előadások ismeretében fenntartotta. Az elsőfokú bíróság a szakértői véleményt megvizsgálta és mérlegelte, annak megerősítését követően elfogadta. A jogerős ítélet egyértelmű és teljes, a megállapított tényállás egyértelmű, az abból levont jogi következtetés, a jogszabályi hivatkozások megalapozottak, indokolása illeszkedik a bírói gyakorlathoz.

[29] Az alperesi érdekelt észrevételében az alperes felülvizsgálati kérelmében foglaltakhoz csatlakozott.

A Kúria döntése és jogi indokai

[30] A jogerős ítélet az ügy érdemére kiható eljárási hiba miatt az érdemi felülbírálatra alkalmatlan.

[31] A jogerős ítélettel szemben jogszabálysértésre, vagy a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással van helye felülvizsgálatnak [Kp. 115. § (1) bekezdés], annak kötelező tartalmi eleme a kérelmet megalapozó pontos jogszabályhely, illetve a közzétett kúriai határozat és azon részének megjelölése, amelytől az ítélet jogkérdésben eltér [Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 100. § (2) bekezdés b) pont]. A Kúria a jogerős ítéletet - a bizonyítás és vizsgálat hivatalbóli

elrendelésének körén kívül - csak a felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem, és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül [Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése], az eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt [Kp. 120. § (5) bekezdése].

[32] A Kúria hivatalos tudomással rendelkezik arról, hogy az elsőfokú bíróság az alperes a perbeli vadászterülettel határos azonosító számú kódszámú vadászterület határát kijelölő határozatát megsemmisítő 104.K.701.251/2021/45. számú jogerős ítéletét a 2024. február 7. napján meghozott Kfv.III.37.652/2023/10. ítéletével hatályában fenntartotta.

[33] A jelen felülvizsgálati eljárásban azonban az alábbiak szerint az érdemi döntés meghozatalára nem volt törvényes lehetősége.

[34] Az alperes által értékelt két szempont, a tulajdoni és használati viszonyok [Vtv. 19. § (2) bekezdés b) pont] és a területhatár tartóssága, nyomon követhetősége, beazonosíthatósága [Vtv. 19.§ (2) bekezdés l) pont] közül az alperes által a felülvizsgálati kérelemben elismertek szerint a tulajdoni és használati viszonyokra is csak másodlagosan, kiegészítésképpen hivatkozott, és ennek megfelelően e körben érdemben nem is támadta a jogerős ítéletet.

[35] Az alperes a vadászterület megváltoztatásának indokaként elsődlegesen megjelölt érvét, vagyis azt, hogy a perbeli határ megállapításánál az egyértelmű azonosíthatóság, tartósság és nyomon követhetőség szempontját a Vtv. korábbi területhatár megállapítás óta hatályba lépett jogszabálmódosítás folytán kellett figyelembe vennie, az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálata tárgyává tette. A Vhr. 3. § (4) bekezdése alapján helytállóan állapította meg, hogy a területhatár megállapítása egyaránt történhet – többek között – erdőtaghatár vagy tartós nyomvonalas létesítmény (út) által, és jogszabály ezen módok között nem állít fel sorrendet. A perbeli esetre vonatkozó konkrét következtetéseit azonban nem a jelen ügyben, hanem a 104.K.701.251/2021. számú, a azonosító számú kódszámú vadászterület határát kijelölő, PE/FE/01012-2/2020. számú alperesi határozat ellen indított perben szerezte be, és a ténybeli összefüggések miatt jelen perben is bizonyítékként értékelte. A szakértői vélemény, annak kiegészítése, továbbá a felek szakvéleményre tett észrevételei, az alperes által hivatkozott fényképfelvételek azonban nem találhatók meg a peres eljárás iratanyagában, így az alperes felülvizsgálati érveit a Kúria nem tudta összevetni az elsőfokú bíróság által hivatkozott bizonyítékkal, a más eljárásban beszerzett szakvéleménnyel.

[36] A Kp. 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 263. § (1) bekezdése kimondja, hogy a bíróság a perben – törvény eltérő rendelkezése hiányában – alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint minden bizonyítékot, amely a tényállás megállapítására alkalmas. A Pp. 270. § (1) bekezdése szerint a bíróság felhasználhatja a más eljárásban beszerzett bizonyítékot – ideértve a fél más eljárásban tett tényállítását is –, kivéve, ha a bizonyítás felvételének a módja, az eljárás sajátosságait leszámítva, e törvény rendelkezéseibe ütközik. A más eljárásban felvett bizonyítás eredményét a Pp. 273. § (3) bekezdése értelmében a bíróság a tárgyaláson a szükséges terjedelemben köteles ismertetni, és arra a felek észrevételeket tehetnek. Ha a felhasználni kívánt bizonyíték bármely jelen lévő fél előtt korábban nem volt ismert, a jelen lévő fél kérelmére a bíróság azt részletesebben is ismerteti.

[37] Az elsőfokú bíróság jelen perben a 2021. november 11. és a 2022. március 10. napján tartott tárgyláson elfogadta a felek azon nyilatkozatát, hogy az ugyanazon a

104.K.701.251/2021. számú perben tett előadásukat a bíróság vegye figyelembe, és intézkedett az adott két napon tartott tárgyalás jegyzőkönyveinek a peres iratokhoz csatolása iránt. A peradatokból kitűnik, hogy jelen és 104.K.701.251/2021. számú ügy peres felei és érdekeltje azonos, így az abban a perben beszerzett szakértői véleményt, fényképfelvételeket a felek és az érdekelt megismerhették, ugyanakkor az elsőfokú bíróság az ítélete meghozatalakor ezen bizonyítékokat úgy használta fel, hogy azok, illetve a szakértő további nyilatkozata, valamint a felek által arra tett észrevételek jelen per irataihoz sem papír alapon, sem az elektronikus lajstromban nem kerültek csatolásra.

[38] A Kp. 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 306. § (1) bekezdése szerint a bizonyító fél a más eljárásban kirendelt szakértőnek a szakkérdés tárgyában készített szakvéleménye felhasználását indítványozhatja. A Pp. 306. § (2) értelmében ha a bíróság az indítványnak helyt ad, a bizonyító fél köteles a szakvéleményt a bíróság felhívásában meghatározott határidőn belül benyújtani, vagy ha az célszerű, a bíróság intézkedik a szakvélemény beszerzése iránt. Ezt követően a Pp. 306. § (3) bekezdése alapján a felek a szakvéleményre vagy a szakértővel nem közölt, lényeges perbeli adatokra vonatkozóan kérdések feltevését és azt is indítványozhatják, hogy a szakértő a szakvélemény aggályossága kiküszöböléséhez szükséges felvilágosítást adja meg.

[39] Ezen eljárási szabályok által támasztott követelményeket nem elégíti ki, ha a bíróság kizárólag az ítéletben ismerteti a szakértői véleményt.

[40] Azáltal, hogy az elsőfokú bíróság nem intézkedett a szakvélemény, illetve a szakértő további nyilatkozatának beszerzéséről, a más perben keletkezett bizonyítékot az eljárási szabályokat sértő módon használta fel, egyben a Kúriát elzárta attól, hogy az alperes felülvizsgálati kérelmének a szakvéleménnyel kapcsolatban megfogalmazott aggályossága, illetve az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelésének okszerűsége tárgyában érdemi döntést hozhasson.

[41] A Kúria mindezek folytán a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

[42] Az elsőfokú bíróság az új eljárásban köteles a 104.K.701.251/2021. számú perben lefolytatott szakértői bizonyítással kapcsolatos iratokat beszerezni, a felekkel ennek tényét ismertetni, illetve lehetőséget adni arra, hogy a szakvéleménnyel kapcsolatos észrevételeiket jelen perben is megtegyék. Ítéletet csak ezt követően, a beszerzett bizonyítékok és a felek szakvéleménnyel kapcsolatos észrevételeinek értékelésével hozhatja meg.

A döntés elvi tartalma

[43] *Más perben kirendelt szakértő véleménye az ítélet meghozatalakor törvényesen csak akkor használható fel, ha azt a bíróság az eljárási rendelkezéseknek megfelelően a per anyagává teszi.*

Záró rész

[44] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[45] A Kúria a felek és az érdekelt felülvizsgálati perköltségének összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (3) és (5) bekezdése alapján az általuk felszámított összegben a Kp. 115. § (2) bekezdése és 110. § (3) bekezdése alkalmazásával csak megállapította, annak viseléséről az új határozatot hozó bíróság dönt. A felperes esetében megbízási szerződés nem került csatolásra, ezért részére az IM rendelet 2. §-a alapján a perköltség nem volt megállapítható.

[46] A végzés ellen a további felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. február 15.

dr. Márton Gizella
a tanács elnöke

dr. Stefancsik Márta
előadó bíró

dr. Darák Péter
bíró

dr. Demjén Péter
bíró

Ságiné dr. Márkus Anett
bíró